A. 1836. N°. 62.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 24 Mei.

FRANKFORT, den 20sten Mei.

Uit Berlijn wordt geschreven: « Alles, wat anders hier gebeuren mogt, schijnt van geen groot belang, vergeleken bij de aankomst der beide Fransche Prinsen. Vooreerst valt op te merken, dat uit het huis der Capetingers vroeger nooit een Prins, hetzij als gast of op eene andere wijze, te Berlijn geweest is. Want de doortogt van *Karel X* en zijne familie, toen hij van Holyrood naar Praag ging, en zijne verwisseling van paarden te Spandau verdient wel niet genoemd te worden. Acht dagen voor de aankomst bleek de belangstelling van het publiek reeds daaruit, dat de plaatsen tot eene anders niet zeer beminde opera met een of twee Fredericsd'or betaald werden, omdat men dacht, dat de Prinsen er zouden komen. Woensdag namiddag, iets na vier uur, reden de Prinsen, vergezeld van eene ontelbare menigte menschen, de stad binnen, en legden dadelijk bij den Koning en alle Prinsen en Prinsessen een bezoek af. In de opera kwamen zij zij dezen dag niet, en de te leur gestelde menigte verliet na het tweede bedrijf plotselijk het huis. Toen zij na den volgenden dag in de *Barbier de Seville* kwamen, werden zij met zoo groot gejuich ontvangen, dat zij er zelf over ontroerd schenen te zijn. De Prinsen maken overigens eenen zeer goeden indruk, worden overal als zeer beminnenswaardig beschouwd, en zullen welligt met nut de merkwaardigheden van Berlijn in oogenschouw nemen. Men is ten hunnen opzigte zeer voorkomend, en er is uit dit bezoek veel goeds voor onze betrekkingen met het westen te voorspellen.

Een ander berigt uit Berlijn, behelst nog het volgende: « Eenen zeer voordeeligen indruk heeft het ook gemaakt, dat de Prinsen sedert hunne komst op Pruissisch grondgebied geene gelegenheid lieten voorbijgaan, om aan de autoriteiten, welke hen verwelkomden, de duidelijkste blijken te geven van de opregte hoogachting, met welke zij jegens Zijne Majesteit den Koning vervuld zijn, en even zoo heeft men met belangstelling gehoord, dat de hertog van Orleans aan het land, dat hij bezoekt, daardoor een bewijs van zijne achting geeft, dat hij zich de taal van hetzelve zeer eigen heeft gemaakt en vaardig spreekt."

— Uit Weenen wordt den 13den Mei gemeld, dat een attaché van het Fransche gezantschap van daar over Praag naar Berlijn is vertrokken, om de Fransche Prinsen, die den 28sten Mei te Weenen verwacht worden, door Silezie derwaarts te geleiden. Op de Keizerlijke burg worden reeds toebereidselen tot hunne ontvangst gemaakt. Dezelfde vertrekken zijn voor hen bestemd, waarin vóór weinige weken de hertogin *van Angoulême* met hare nicht, en vroeger de hertog *van Reichstadt*, de Prins *van Salerno* en verscheidene andere hooge personaadjen, zoo als daar zijn de Kroonprins van Beijeren, prins *Willem* van Pruissen enz. gewoond hebben.

De graaf *Lucchesi*, gemaal van de hertogin *van Berry*, bevindt zich tegenwoordig te Weenen.

— Berigten uit Konstantinopel van den 27sten April behelzen het volgende: Onder de benoemingen, door den Sultan onlangs gedaan, verwekt de meeste belangstelling het besluit van Zijne Hoogheid, om, in plaats van den vroegeren zaakgelastigde bij het Keizerlijke hof te Weenen, voortaan eenen bestendigen gezant aldaar aan te stellen. De Sultan schijnt grooten prijs te stellen op eene steeds nauwere verbindtenis met Oostenrijk.»

BERLIJN, den 17den Mei.

Heden morgen is H. K. H. de gemalin van Z. K. H. prins *Karel van Pruissen* van eene prinses bevallen; welke gebeurtenis door het lossen der kanonnen aan de inwoners is bekend gemaakt.

— Heden morgen zijn de voorjaars-exercitien begonnen met eene parade op de Hasenheide. Om 10 ure verscheen Z. M. de Koning op de exercitieplaats, alwaar H. M. de Koningin der Nederlanden en de prinsessen van Pruissen in rijtuigen aankwamen. Z. M. begroette zijne doorluchtige gasten, de hertogen *van Orleans* en *Nemours*, (welke beide in de groote fransche generaals-uniform waren), en reed daarop voorbij de troepen, gevolgd van een' luisterrijken staf. Meer dan 20,000 menschen woonden deze luisterrijke parade bij, welke in de beste orde afliep.

— Heden geeft de minister van buitenlandsche zaken, de heer *Ancillon*, een groot diner aan de fransche prinsen, hetwelk ook door de pruissische prinsen wordt bijgewoond.

PETERSBURG, den 11den Mei.

De dagbladen behelzen het volgende van eenen Israëliet te Riga: « Eeuwig gedenkwaardig voor de Israëliten te Riga zal de 25sten April 1835 blijven, op welken dag Zijne Majesteit de keizer eene ukase uitvaardigde, waarbij aan de sints eeuwen onderdrukte joodsche gemeente te Riga en Schlock het burgerregt der stad Riga werd toegestaan. Eene zoo langen tijd vernederde, en door velen hunner medemenschen liefdeloos behandelde natie werd door het besluit van den magtigen Vorst weder gesteld in het bezit der aangeborene regten van den mensch. Lof en dank daarvoor den grooten monarch, die alle zijne onderdanen met gelijke liefde omvat! Doch de heiligste pligt vordert nu ook van de aanhangers van den Talmud, om zich zoodanige weldaden waardig te maken. Waar men ze menschelijk behandelt, waar hun alle wettige wegen openstaan, om zich, naar gelang hunner bekwaamheden, zelfs tot staatsposten te verheffen, gelijk reeds verscheidene hunner, tot genoegen van hunne meerderen, in krijgsdienst zijn, — daar is hun Palestina, daar is hun vaderland, dat zij beminnen en verdedigen moeten."

LONDEN, den 17den Mei.

In het huis der lords is gisteren avond de bill, betreffende de hervorming der Iersche gemeente-besturen, op nieuw in comité behandeld, en, na het maken van nog onderscheiden verbeteringen in dezelve, bepaald, om het rapport heden avond te ontvangen, ten einde de derde lezing Woensdag plaats hebbe en de terugzending aan het huis der gemeenten geschieden kunne voor het op handen zijnde adjourneren van het parlement van den 20sten tot den 30sten dezer. In laatstgenoemd huis zullen ongetwijfeld de gewigtige veranderingen, welke in deze ministeriele bill, hoofdzakelijk op het voorstel van lord *Lyndhurst*, gemaakt zijn, nogmaals tot levendige discussien aanleiding geven.

Ingekomen berigten uit Lissabon, loopende tot den 1sten dezer, deelen geen ander nieuws van eenig aanbelang mede, dan dat de eenige jongst in Oporto plaats gehad hebbende ongeregeldheden, zonder verder gevolg gebleven zijn.

Berigten uit Vera-Cruz, tot den 26sten Maart, houden in, dat de Mexicaansche troepen, onder bevel van *Santa-Anna*, op den 6den dier maand de legermagt der oproerige provincie Texas, na een hevig gevecht, geheel verslagen en zich van de sterkte Alamo meester gemaakt hadden.

Allerwaarschijnlijkst zal er binnen kort in deze hoofdstad, voor rekening der directeuren van de bank der Vereenigde Staten, eene leening van 1,000,000 p. st., rentende vijf ten honderd, bewerkstelligd worden.

De prins *van Capua* zijn huwelijk met miss *Penelope Smith* hier niet hebbende kunnen voltrekken, heeft zulks den 7den dezer gedaan ter bekende Schotsche vrijplaats, Gretna-Green.

Van den 19den Mei.

De hertogin van Kent heeft eergisteren een groot concert gegeven, hetwelk de prins *van Oranje* bijgewoond heeft.

De regerende hertog van Saksen Coburg is met zijne beide zonen van Rotterdam met de stoomboot *de Batavier* aangekomen. Zij zullen zich van Londen naar Parijs en Brussel begeven.

— Gisteren avond zijn er tijdingen uit Lissabon tot den 10den dezer ontvangen. De jonge prins, de gemaal van de Koningin, is, zoo het schijnt, ongesteld geworden, en wel met de kenteekenen derzelfde ziekte, waaraan zijn voorganger is bezweken. Dit heeft natuurlijk aanvankelijk aanleiding tot vele vermoedens gegeven en veel ongerustheid gebaard; doch het schijnt dat de Prins de ziekte reeds te boven is: volgens de jongste berigten althans was hij in eenen toestand, dat men zijne genezing mogt verwachten.

Beide gemaals van de Koningin hebben over de borst geklaagd; maar de tegenwoordige heeft de hulp der Portugeesche geneesheeren van het hof van de hand gewezen, en zich aan de zorg van dengene, dien hij uit Duitschland medebragt, toevertrouwd.

PARIJS, den 20sten Mei.

Eergisteren heeft er eene groote vergadering van de ministers op het kasteel plaats gehad. Verscheidene gezanten hebben zich ter zelfder uur naar de Tuilerien begeven.

— Mevrouw *Adelaïde* en Prinses *Maria* zijn gisteren avond van Brussel alhier teruggekeerd.

— Men verzekert, dat de Kroonprins van Pruissen nog dezen zomer een tegenbezoek bij Z. M. den Koning der Franschen zal afleggen.

— Een telegrafisch berigt uit Bayonne, van den 19den, meldt, dat de Koningin-Regentes van Spanje, geweigerd hebbende om hare toestemming te geven tot het vervangen van de generaals *Quesada*, *Espeleta* en *San Roman*, die te Madrid bevel voeren, het geheele ministerie zijn ontslag heeft gevraagd. De Koningin heeft hetzelve toegestaan en den heer *Isturitz* met de zamenstelling van een ministerie belast.

— De keuze van den nieuwen Spaanschen raadspresident zou op de volgende personen gevallen zijn: van de tweede kamer der Cortes, de heeren *Galiano* en *San Miguel*; en van de eerste kamer, de heeren *van Anglona*, *van Gor* en *Ribas*.

Gisteren liep reeds op de beurs het gerucht, dat de heer *Mendizabal* het bewind in Spanje had nedergelegd. Een Spaansch bankier verspreidde hetzelve. Weinigen geloofden er echter aan, omdat men meende, dat eene zoo gewigtige tijding toch wel eer bij het gouvernement dan bij een particulier zou zijn bekend geworden. Het schijnt dus, dat het ministerie bij deze gelegenheid slecht is bediend geworden, of niet goedgevonden heeft de tijding dadelijk bekend te maken.

— Terwijl de ingezetenen van Parijs Zondag ll. bezig waren met de beschouwing van de zonsverduistering, heeft iemand vergif weten te werpen in eenen te vuur staanden pot, waarin de spijze van eenen verhuurder van kamers gereed gemaakt werd. Zes of acht personen zijn min of meer in gevaar geweest; maar er was zooveel vergif in den pot gedaan, dat er oogenblikkelijke stoelgang uit volgde, en daaraan wordt hun behoud voornamelijk toegeschreven. De regterlijke magt doet onderzoek.

— In de commissie van de kamer der afgevaardigden tot onderzoek van het budjet is, zoo als men verzekert, gehandeld over [illegible] van de armee, naar aanleiding van hetgeen elders [illegible] ministerie heeft er zich tegen verklaard, en, zoo het [illegible] derheid der commissie voor zijn gevoelen gewonnen.

— Morgen zal voor het hof van cassatie gebragt worden eene zaak, betrekkelijk de godsdienst-vrijheid. De heer *Oster*, een protestantsch predikant, is opgekomen tegen een gewijsde van het Koninklijke geregtshof te Metz, volgens hetwelk hij zijne geloofsgenooten, zelfs tot godsdienstige oogmerken, niet aan zijn huis zou mogen vergaderen, zonder vergunning van den maire, die ze geweigerd heeft.

BRUSSEL, den 22sten Mei.

De Koning en de Koningin zullen zich morgen naar Namen begeven.

— Te Frameries, in Henegouwen, is den 16den dezer, bij sterken was, het water in eene steenkolen-groef geslagen, waarin 25 of 26 arbeiders bezig waren. Den volgenden dag was men nog niet geslaagd in de pogingen, om er hen uit te halen.

's GRAVENHAGE, den 22sten Mei.

HH. KK. HH. de Prinsen *Frederik* en *Willem Frederik Hendrik* zijn, na het uitzeilen van het exercitie-eskader, onder bevel van den vice-admiraal *Ziervogel*, te hebben bijgewoond, in deze residentie teruggekeerd.

— Naar men verneemt is bij resolutie van Z. Exc. den minister van financien te kennen gegeven, dat een buitengewoon commies, tot commies der 4e. klasse bevorderd wordende, niet andermaal eenen eed behoeft af te leggen.

— Bij arrest van het hof van assises der provincie Holland (Zuiderkwartier,) van den 21sten dezer, is de persoon van *Willem van der Pluijmm*, oud 33 jaren, geboren en laatst woonachtig te Rotterdam, van beroep schippersknecht, schuldig verklaard aan moedwilligen manslag aan den marinier *Renema*; doch het was den Hove geenszins gebleken, dat die moedwillige manslag met voorbedachten rade heeft plaats gehad.

Dienvolgens is de beschuldigde *W. van der Pluijmm* veroordeeld tot geesseling, met den strop om den hals aan de galg vastgemaakt, tot het brandmerk, en tot een confinement in een rasp- of tuchthuis voor den tijd van twintig jaren, en in de kosten van den processe.

— Dezer dagen zijn te Rotterdam onderscheidene personen in hechtenis genomen ter zake van het schenden van nationale muntspecien. Onder dezelve noemt men ook den persoon van *Bierau*, die, ter zelfder zake, onlangs voor het hof van assises dezer provincie reeds te regt gestaan heeft.

UTRECHT, den 18den Mei.

De Courant dezer stad maakt het programma voor de viering van het tweede eeuwfeest der Utrechtsche Hoogeschool bekend.

Het feest zal Zondag 12 Junij 1836 godsdienstig ingewijd worden.

Den 13den Junij zal er een plegtstatige optogt plaats hebben. De vlaggen zullen wapperen van de torens en publieke gebouwen der stad. De ingezetenen zullen uitgenoodigd worden insgelijks vlaggen uit te steken en hunne huizen te versieren. Des avonds zal de stad geilluimineerd zijn.

Op Dingsdag 14 Junij des voormiddags om 10 uur zullen in de Domkerk de promotien *more majorum* in de onderscheidene faculteiten plaats hebben. Des avonds zal in den tuin van *C. van Leuwen*, buiten de Wittevrouwenpoort, eene illuminatie en vuurwerk door de studenten gegeven worden.

In den voormiddag van den 15den Junij zal een optogt van boekdrukkers en boekbinders met derzelver persen, die bij den optogt werken zullen, plaats hebben.

Op Donderdag den 16den Junij zal door de studenten bij fakkellicht gegeven worden eene gecostumeerde voorstelling van den *Optogt des Nederlandschen legers naar Ostende den 6 Julij 1600, vier dagen na de overwinning bij Nieuwpoort.*

Vrijdag 17 Junij, des morgens ten 10 ure, zal in de St. Jacobskerk eene Cantate ter eere der Hoogeschool, voor de feestviering vervaardigd door Mr. *M. C. van Hall*, en op muzijk gebragt door den muzijk-directeur *J. H. Kufferath*, met groot orkest worden uitgevoerd.

Des avonds zal door de Stads-regering een talrijk gezelschap in de lokalen van den schouwburg worden onthaald en het feest met een groot vuurwerk worden besloten. Des Woensdags zullen door de studenten en des Vrijdags van wege de Stads-regering volks-vermakelijkheden worden gegeven.

Dit zijn in 't kort de meer publieke feestvieringen.

Van den 21sten Mei.

De Zon-eclips van den 15den Mei ll. is op het observatorium alhier met de meeste uitkomst waargenomen. Het weder was allezins gunstig en de stand der zon maakte de waarneming gemakkelijk; men had ook de beste gelegenheid gehad, om den tijd met de meeste naauwkeurigheid te bepalen. Men gebruikte voornamelijk een refractor van *Frauenhofer* van 52 fransche lijnen opening, en 72 fransche duimen brandpuntslengte, voorts een 42 duims achromaat van 2¾ engelsche duim opening van *Dollond*, beide voorzien van micrometers met bewegende draden.

De waarnemingen bevestigden op de meest voldoende wijze de juistheid der berekening van den Observator *Fockens*. Voor het begin der eclips bedroeg het verschil tusschen de waarneming en de berekening 1s en bij het einde slechts 11s. Twee waarnemers verschilden bij het begin, 2s, het einde namen zij gelijktijdig waar. Men telde op de zonneschijf meer dan 43 vlekken, het verdwijnen en wederverschijnen van sommigen van welke waargenomen konden worden.

Sterren heeft men gedurende de eclips niet gezien. Jonge en scherp ziende oogen, die wisten waar zij te zoeken waren, konden die niet beanemen (?), van den *Kleinen Beer*, die gedurende de eclips culmineerde, was in den meridiaan-kijker niet te zien. Zelf *Jupiter* was met het blote oog niet zigtbaar, doch *Venus* vertoonde zich aan hen, die scherp zien, zeer duidelijk. De doorgangen van *Jupiter* en van *Venus* zijn beide, gedurende de eclips, waargenomen. Doch dit kan thans met een goeden meridiaan-kijker dagelijks geschieden. *Mercurius* is te klein en te digt bij de zon, om met mogelijkheid gezien te worden. Ook bij de groote eclips van 1820, die hier te lande ringvormig was, zag men geene sterren.

Op de duistere maanschijf zijn geene ligtende punten gezien, doch men zag duidelijk de bergen, in het zuidelijk gedeelte der maan, zich knobbelachtig op de zon vertoonen.

Toen de eclips het grootst was, vertoonden zich de spitsen van den zonnesikkel, buitengemeen fraai en scherp afgepunt, in kijkers, waarvan het veld groot genoeg is, om de geheele zonneschijf te bevatten.

Gedurende de eclips is de barometer en de psychrometer naauwkeurig waargenomen; insgelijks ook thermometers, zoo wel in de schaduw geplaatst, als aan de zonnestralen blootgesteld. Sommigen met blanke, andere met zwart gemaakte bollen. Ook zijn er, gedurende de eclips, eenige proeven, met een brandglas van 6 duim middellijn en van 2 voet 10 duim brandpunt, genomen.

Van het een en ander zal daar, waar het behoort, berigt worden gegeven.

Men leest in de *Overijsselsche Courant*, van 17 dezer, eene zinsnede over deze eclips, waarin van de *bij-schaduw in zon-eclipsen wordt gesproken*. Niet in zon-eclipsen, maar in maan-eclipsen, neemt men eene bij-schaduw waar, gelijk elk weet, die de beide verschijnsels anders dan met het bloote oog heeft gezien, of die eenig elementair boek, bij voorbeeld, *Pastronomie mise à la portée de tout le monde*, heeft gelezen en verstaan. (*Utrechtsche Courant.*)

Mengelwerk.

Inlegeringen.

Onze vaderen hebben een' tachtigjarigen oorlog gevoerd, om van *Spanje* vrij te komen, en niet ten onregte heeft zich het nakroost, op hunne standvastigheid en groote daden beroemd. — Wij, in onze dagen, leven nu in een bijna zesjarigen wapenstilstand, min de expeditie naar *Brussel* en de tiendaagsche veldtogt; wij hopen echter, dat er geen tachtigjarige wapenstilstand zal noodig zijn, om van onze Belgische buren op aannemelijke voorwaarden gescheiden te worden. Een ieder, die zijne belastings-biljetten van 1830 met die van 1835 vergelijkt, en daar een zeker *plus* voor onvoorziene supplementaire credieten bijvoegt, zal eenigzins eene begrooting kunnen maken, hoeveel hem de roem van zoodanige standvastigheid zoude komen te kosten.

Maar ofschoon wij dan in de dagen van wapenstilstand leven, zoo vernemen wij echter uit de dagbladen, dat onze militairen in het geheel niet buiten activiteit blijven; zoo weten wij daaruit, hoe een detachement dragonders Ds. SCHOLTEN belet heeft eene predicatie in het open veld te houden, en zij zijn daarbij zoo bescheiden geweest, om alleen het plat, niet het scherp van den kling, te gebruiken; «*er is geen bloed gestort*» heeft de advocaat-generaal gezegd. Wij hebben vernomen, dat op andere plaatsen militairen zijn ingelegerd geworden, om niet geauthoriseerde godsdienstoefeningen te beletten.

Wij hebben uit *Arnhem* een' gedeelte paarden- en voetvolk zien uitrukken om te *Renkum* een' drenkeling te begraven; wij hebben vernomen hoe zij daar, na scherp geladen te hebben, hunnen last hebben volvoerd, en, na eenige dagen verblijfs, ook zonder bloed gestort te hebben, zijn terug gekeerd.

Onlangs lazen wij, hoe er eenig rumoer onder arbeiders in *Drenthe* had plaats gehad, hetwelk echter, volgens de eerste berigten, niet veel beteekende; hoe de militairen daartegen waren afgezonden, en later, dat zij weer zijn ingerukt.

Heden, den 20. Mei 1836, las ik in het *Handelsblad*: «Men meldt uit *Heerde* « (provincie *Gelderland*) dat aldaar op Zondag den 15. Mei ll. eene vergadering « van afgescheiden gereformeerden, in wier midden de predikant BRUMMELKAMP « zich gereed maakte te prediken, door de gewapende magt gedwongen is geworden, uit een te gaan. Als eene bijzondere omstandigheid verdient daarbij opmerking, dat de daartoe gebruikte militairen, ten getale van 60 à 70 man, bij « troepjes van 10, 8 en 6 man, alleen en uitsluitend bij de gescheidenen zijn ingekwartierd; gelukkig voor de laatsten, zijn zij spoedig weder vertrokken.»

Van de militaire expeditien in onze dagen van wapenstilstand gingen mijne gedachten op de dagen van den tachtigjarigen oorlog en de daden, daarin verrigt, over, en zoo herinnerde ik mij, hoe, voor twee honderd jaren, kapitein JUINBOL met zijn ééne schip zeven vijandelijke schepen had geslagen en verjaagd: daarom zong dan ook een later dichter van hem:

O JUINBOL uwe glorie
Zal 't nageslacht steeds zingen,
Zoo lang 't in 's lands historie
Uw heldendaad zal lezen.

Of nu het nageslacht in 's lands historie zal lezen, dat de militairen eenen predikant te *Heerde* belet hebben eene godsdienst-oefening te houden, weet ik niet; zoo de couranten echter bewaard worden, kan het zulks daarin vinden; of het echter de glorie van zoodanigen krijgstogt zal bezingen, wil ik niet voorspellen: het nageslacht mag dat zelf weten.

BREDEROODE maakte een gedicht op den Boeren- en Overheids-strijd van zijne dagen; de tegenwoordige menigvuldige militaire expeditien zouden wel een onderwerp voor onze hedendaagsche dichters kunnen opleveren: ware ik een poëet, ik zette mij dadelijk aan het werk.

Omdat ik echter geen gedicht kan opleveren, zoo wil ik evenwel een paar aanmerkingen tot vermaning en besturing van hen, die uwe Courant lezen, — en inkwartiering krijgen, — mededeelen.

Men weet, het is niets dat naar gewetensdwang gelijkt; het is geene onverdraagzaamheid of haat tegen andersdenkenden, die onze administrative en judiciele autoriteiten thans zoo in de weer doet zijn; dit wordt genoeg door de ambtenaren van het openbaar ministerie gepredikt: de volkomen vrijheid van Godsdienstige begrippen wordt door de grondwet aan een ieder gewaarborgd, zelfs heeft

ieder vrijheid er in het geheel geene godsdienstige begrippen te hebben, zegt de grondwet dat ook niet.

Het is altoos vervulling van eenen ambtspligt, om de nigevoegden van het strafwetboek te handhaven, die de authoriteiten zoo doet ijveren. Wanneer dan eens iemand, die zelfs, volgens het hedendaagsche regt, niet eens tot boete kan veroordeeld worden, 8 of 10 man inkwartiering krijgt, moet hij zoodanig bezoek niet als eene straf beschouwen, — daarvoor waarborgt hem art. 4 van dat wetboek; — inkwartiering is niet onder de voorschreven straffen begrepen.

Het openbaar gezag heeft regt, de troepen te doen marscheren en daar in te legeren, waar derzelver dienst noodig geacht kan worden, zonder van het *waarom* of *waartoe* aan de ingezetenen reden of rekenschap te moeten geven.

Maar op dit marscheren en inlegeren zijn onderscheiden reglementen gemaakt; of die reglementen behoorlijk uitgevoerd worden, wanneer in eene gemeente van 2000 zielen 90 man binnen komt en, daar met 10, 8 en 6 man, dus maar bij weinige huisgezinnen, ingelegerd worden, dit mag beantwoorden wie het wil of kan.

Het reglement van 15 Augustus 1814 (1) bepaalt:

Huisvesting en voeding der troepen op marsch en in de kantonnementen.

Art. 6. Ten opzigte van het verdeelen der kwartieren en het biljetteren bij de ingezetenen, zullen de bepalingen worden geobserveerd, welke bij het *regelement op de kazernering* zijn voorschreven.

Het reglement op de kazernering van 30 Junij 1814 (2) houdt in:

Hoofddeel VII. *Van het logeren bij de inwoners.*

Art. 73. In de steden, waar geene kazernen zijn, of waar dezelve reeds zijn bewoond, zullen de troepen bij de inwoners *zonder onderscheid, uitzondering of voorregt, moeten* worden geinkwartierd.

En Art. 67 van het *Reglement op het bestuur ten platte lande in Gelderland* zegt:

» De burgemeesters en assessoren behandelen alles, wat tot het stuk van militaire huisvesting en inkwartiering en de voldoening van vorderingen van wagens voor militaire transporten en andere vorderingen, door de bevoegde autoriteiten of bevelhebbers van troepen gedaan, betrekking heeft, in overeenstemming met de deswege bestaande *besluiten, reglementen* en *andere verordeningen*, zorg dragende voor de betrachting van *billijke evenredigheid* in dat een en ander.«

Alvorens in bediening te treden, hebben de burgemeester en leden van den gemeente-raad, ingevolge art. 19, bij eede moeten beloven:

» Dat zij de bediening, waartoe zij zijn geroepen, met ijver en getrouwheid
« zullen vervullen, overeenkomstig de grondwet, de algemeene landswetten,
« en hetgeen hun *bij het reglement van bestuur* is voorgeschreven."

Wanneer nu eens iemand meer inkwartiering kreeg, dan hij meende, volgens bovenstaande reglementaire bepalingen, te behooren, dient hij echter te weten, dat dit eene administrative daad is; dat hij dezelve zonder tegenspraak behoort te ontvangen, voorbehoudens aan hem, om zijne bezwaren deswege aan de administrative autoriteiten in te brengen.

Maar wanneer iemand dan inkwartiering heeft, dient hij ook te weten; dat er reglementen bestaan, hoedanig hij die moet behandelen en hoe hij vorderen kan door zijne gasten behandeld te worden: die reglementen zijn niet algemeen bekend, en het kan dus nuttig zijn dezelve hier mede te deelen.

Het *reglement op de huisvesting van troepen van den staat*, bepaalt:

Art. 77. De inwoners, die officieren bij zich hebben gelogeerd, zullen ieder kapitein, eersten luitenant of luitenant moeten voorzien van een' stroozak en eene matras of een vederen bed, eene hoofdpeluw, twee wollen dekens des winters en eene des zomers, schoone bedlakens gedurende den zomer alle veertien dagen, en gedurende den winter van drie tot drie weken; eene tafel, drie stoelen, eene sluitende kast of kommode, een kapstok, eene waterkan, eene kom, twee handdoeken des weeks, en daarenboven nog een bed voor een knecht, bestaande uit een' stroozak, matras, hoofdpeluw, deken en een paar bedlakens eens in de maand.

Art. 78. De inwoners zullen de onder-officieren, korporaals en soldaten moeten voorzien van eene slaapplaats, voor twee personen, bestaande uit een gevulde stroozak, eene matras of vederen bed, eene wollen deken des zomers en twee des winters, eene hoofdpeluw, schoone bedlakens om de twintig dagen, twee stoelen of eene bank, eene tafel, een plaats bij het vuur en licht.

Art. 79. De onder-officieren zullen nimmer bij de soldaten mogen slapen.

Art. 81. In geen geval zullen de particulieren van de kamers en het bed waarin zij gewoonlijk slapen, kunnen worden beroofd; het zal hun evenwel, onder dit voorwendsel, niet vrij staan, om zich daardoor van den last der inkwartiering, ieder volgens zijn vermogen, te onttrekken.

Het *marsch-reglement* van 3 Augustus 1814 (3) bepaalt:

Art. 2. De onder-officieren en soldaten zullen, behalve huisvesting, vuur en licht, dagelijks van degenen, bij wie zij zullen zijn ingekwartierd, ontvangen één en een half pond goed gaar gebakken brood, en daarenboven, ten minste ééns in de vier en twintig uren, eenen voedzamen maaltijd hebben, bestaande in groenten, drooge peulvruchten of aardappelen, met vleesch, spek of visch.

Wordende de magistraat verantwoordelijk gesteld voor de betamelijke voeding van den soldaat, en de kommanderende officieren bij deze geinjungeerd, om de gemeenten, alwaar niet voldaan wordt aan hetgene in billijkheid kan worden verlangd, dadelijk aan het departement van oorlog bekend te maken. De officieren moeten zich ten hunnen koste van spijs en drank voorzien.

Art. 3. Voor iederen onder-officier of soldaat, welke bij de ingezetenen gehuisvest en gevoed zal zijn geweest, zal uit 's lands kas zeven stuivers per dag aan het plaatselijk bestuur worden betaald, ten einde onder de ingezetenen, welke met de inkwartiering zullen zijn belast geweest, te doen verdeelen.

Art. 5 bepaalt, dat, wanneer de ingekwartierde troepen kampagne-vivres ontvangen, de ingezetenen niet gehouden zullen wezen, hun meer te geven dan huisvesting, eene plaats aan den gemeenen haard, en het noodige keukengereedschap tot het bereiden hunner spijzen; — dat, in dit geval, voor iederen onder-officier of soldaat twee stuivers in de 24 uren betaald zal worden.

Er zijn ook bepalingen, waarbij voor de naauwkeurige nakoming van deze voorschriften is gezorgd. — Zoo bepaalt art. 8, dat de kommanderende officieren naauwkeurig zullen acht geven, dat alle disorders, zoo op marsch, als in de huizen der ingezetenen, krachtdadig worden te keer gegaan, en niet gedoogen, dat de soldaten meer vorderen, dan waarop zij, volgens den inhoud van dit besluit, aanspraak kunnen maken.

Art. 95. van het reglement van 30 Junij 1814 bepaalt, dat het aan alle militairen, welken rang zij ook mogen bekleeden, verboden is de ingezetenen te beleedigen of ontmensch te behandelen, zullende de overtreders hiervan, volgens al de gestrengheid der wetten, worden gestraft, — en dat aan de ingezetenen is verboden de militairen te beleedigen, op straffe, overeenkomstig de reglementen van policie op dit stuk bestaande, of te maken.

En hiermede kan dan ieder, dien de last van inkwartiering treft, leeren, hoe zich die last zoo dragelijk als mogelijk is te maken.

K.

Aan de Redactie!

Zoo gij ooit in den geest der algemeene opinie, en niet te min met de noodige bescheidenheid, een artikel in het mengelwerk uwer algemeen gelezen wordende Courant hebt opgenomen, dan voorzeker het in uw No. 59, van den 17 dezer, betrekkelijk de resolutie van den minister van financien, van den 14 April ll.

Al wat in dat artikel is aangevoerd is waarheid. Het bewuste, nieuwbakken ministeriëele product mishaagt hooge en lagere standen, en kan, wanneer het zóó wordt ten uitvoer gebragt als deszelfs inhoud vordert, niet dan de grootste, de onaangenaamste botsingen tusschen belastingschuldigen en taxateurs te weeg brengen.

Reeds vroeger dan ons de publieke dagbladen 's ministers uitlegging der wet op de meubilaire belasting hebben doen kennen, droegen wij daarvan kennis, en onthielden ons opzettelijk van alle openlijke aanmerkingen, in de stille verwachting, dat de bewuste resolutie bij hare verzending aan de ambtenaren, met het innen der personeele opbrengsten belast, van bijzondere aanschrijvingen zou verzeld zijn tot modificatie. Bij nader onderzoek, echter, is het ons gebleken, dat zulks, tot op den huidigen dag, geenszins heeft plaats gehad, en de aanstaande taxatie van mobilair derhalve op den voorgeschreven voet zal en moet plaats hebben.

Naar men ons verzekert, hebben aanvankelijk reeds eenige taxateurs, om het schier onuitvoerbaar of liever dubbel hatelijk worden van hunnen post, bedankt, en bevinden zich vele ontvangers, door dit bedanken, werkelijk reeds in dubbele verlegenheid. Tot het ten uitvoer leggen der wet op het mobilair, *worden* schatters gevorderd; en waar zal men de zoodanige vinden, die niet alleen algemeene kennis van alle meubilaire voorwerpen, maar bovendien moeds genoeg bezitten, om, in den geest van onzen minister van financien, inzage van kisten en kasten te vorderen, tot regeling der belastings-wet, wanneer de belastingschuldigen namelijk krachtdadig weigeren zulk eene inzage te geven? Tot hiertoe hebben de meeste ontvangers der personeele belasting, om den goeden geest der ingezetenen, die gaarne, zooveel in hun vermogen is, den lande voldoen hetgeen zij den lande schuldig zijn, slechts weinige strenge maatregelen behoeven te bezigen, ten einde den onwillige tot zijnen pligt te brengen. De bewuste resolutie zal hen daartoe echter overvloedig noodzaken, en, vooral in de groote steden onzes Koningrijks, dringen, om elken taxateur van militairen te doen vergezellen, ten einde den zoodanige voor personele aanrandingen te vrijwaren.

Is er, ter bestrijding van 's lands uitgave voor 1836 nog meer geld noodig dan, volgens het door onze kamers, bij meerderheid van stemmen, goedgekeurde budget; ten welken einde zal dat meerdere dan worden aangewend? Of vreest Z. E., dat de goedgekeurde raming, om het voor velen zoo drukkende der personele belasting, de aproximatieve som niet zal opleveren? Of zoekt de minister langs den voor het meerderdeel der belastingschuldigen zoo doornigen als disteligen weg, dit jaar eens, dubbel glorierijk, met een batig slot van eenige honderd duizend gulden te voorschijn te treden, al kost dit batige slot ook aan duizenden verdrietelijkheden zonder wederga, en meer opbrengst dan de zin der wet van hen vordert? Zietdaar drie vragen, die, even als de in uw artikel voorgedragene, van nog meerdere zouden kunnen verzeld gaan, bij het nadenken over éene der hardste en grievendste resolutien, die, sedert Koning WILLEM's beklimming van den Nederlandschen troon, door eenen minister zijn uitgevaardigd.

Wij hebben het altijd als eenen der minst vereerende maatregelen van een gouvernement beschouwd, wetten of resolutien uit te vaardigen, wier toepassing onuitvoerlijk en wier intrekking noodzakelijk bevonden wordt. In het onderhavige geval, wenschen wij echter van harten, dat de onuitvoerbaarheid der bewuste Napoleontische resolutie onzen geëerbiedigden Koning spoedig in het oog moge vallen, en Z. M. tot de noodige bevelen zal doen besluiten, om haar, nog voor het beginnen der gevraagde taxatien, te doen intrekken; opdat Z. M. en onze kamer van vertegenwoordigers gevrijwaard blijven van het inzenden eener menigte petitien, welke wij, bij het doorgaan van 's ministers explicatien, onvermijdelijk te gemoet zien, behalve het legio processen-verbaal, die er in dat geval staan opgemaakt te worden in alle provincien des rijks. Wij hebben het, als getrouwe en waarachtig vaderlandslievende ingezetenen van *Nederland*, van onzen duren pligt geoordeeld, U dit, zoo wij vertrouwen, uiterst gematigd artikel, ter plaatsing in uw eerstvolgend nommer toe te zenden, in de hoop, dat onze wensch met den gunstigsten uitslag zal worden bekroond, en onze minister van financien, door de algemeene afkeuring, die deze zijne resolutie bij de Nederlandsche natie heeft verwekt, eens voor altijd zal hebben geleerd, haren goeden, welgezinden geest, nimmermeer door hatelijke dwangbevelen te verstoren.

H. v. A.

(1) Bijvoegsel tot het Staatsblad, 2de deel pag. 256
(2) Bijvoegsel tot het Staatsblad, 2de deel pag. 219
(3) Bijvoegsel tot het Staatsblad, 2de deel pag. 243

's GRAVENHAGE, den 16den Mei 1836. — Heden overleed, in den ouderdom van 57 jaren, mijn teedergeliefde Echtgenoot, de Wel Eerwaardige zeer Geleerde Heer *I S A A C S L U I T E R*, *Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw*, *Predikant bij de Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier.*

A. A. S. METELERKAMP
Wed. J. SLUITER.

Uit hoofde van de uitgebreide betrekkingen des overledenen, worde deze algemeene kennisgeving tevens welwillend als bijzondere aangenomen.

---

† † † COMMISSARISSEN TOT DE NEGOTIATIE VOOR DE STRAATWEGEN VAN *ZUTPHEN* NAAR *APELDOORN* EN *DIEREN* maken hiermede bekend, dat het Dividend op de Aandeelen in dezelve Negotiatie over 1835 (met Autorisatie van de Permanente Commisie uit het Amortisatie Sijndikaat bepaald zijnde op 5¼ pCt.) van heden af, ten Kantore van den Thesaurier, ter dezer stede, tegen intrekking van het Blijk van Aandeel in het het Dividend; zal worden uitbetaald; waartoe zal worden gevaceerd iederen dag, 's voormiddags van 9 tot 12 ure, uitgenomen Zon- en Feestdagen.

Zutphen, den 21sten Mei 1836,

De President-Commissaris
P. J. SWAVING.

Aanbesteding.

De AANBESTEDING DER R. K. KERK, te *Baak*, op den 21sten April geen voortgang gehad hebbende, zal zulks op *dienzelfden* voet en *ter zelfder* plaats voor de tweede keer geschieden op den 26sten Mei 1836. Behalve de opgegevene Logementen zal ook bij *ROBERT*, in het *Hotel der Nederlanden*, te *Arnhem*, het bestek ter lezing liggen.

---

† § † De Notaris Mr. *JACOB NIJHOFF*, te *Arnhem*, als daartoe door de regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te *Arnhem*, benoemd, zal in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, op Zaturdagen den 11den en 25sten Junij aanstaande, telkens des avonds ten 6 ure, bij inzet en toeslag, verkoopen:

Een zeer voornaam hecht en sterk en wel onderhouden HUIS en ERVE, met ruime STALLING en KOETSHUIS, aangename TUIN en OPENE PLAATSEN, staande en gelegen op eene der beste standen in de Bakkerstraat te *Arnhem*, Wijk D No. 145 tusschen de huizen van Mevrouw *RAU* en dat van wijlen den Heer *J. E. VAN OMMEREN*, voorzien, buiten KEUKENS, KELDERS, ZOLDER, DOMESTIEKENKAMERS en KABINETJES, van zes VERTREKKEN *beneden*, en negen BOVEN-VERTREKKEN, met eenen afzonderlijken toegang tot twee kamers, ingerigt tot het HOUDEN VAN EEN KANTOOR, en in het algemeen bevattende alle VEREISCHTEN en GEMAKKEN, welke men voor het dagelijksch gebruik verlangen kan; — alles vrij van huur te aanvaarden met primo November van dit jaar.

De opneming en bezigtiging staat vrij, gedurende drie dagen voor den inzet en drie dagen voor den toeslag, mits voorzien van een toegang-biljet, door den bovengenoemden Notaris af te geven; bij wien men ook, des verkiezende, informatien wegens de verkoops-voorwaarden kan erlangen.

PRIJZEN,

Waarop in de eerste veiling, gehonden op het Kasteel *Ploen* te *Duiven*, bij *Arnhem*, den 16den Mei 1836, zijn ingezet de goederen, bij billetten omschreven.

1ste en 2de Koop, zijnde de ADELLIJKE GOEDEREN *PLOEN* en *MAGERHORST*, vereenigd op de som van . . . . *f* 115,278.
3de Koop, zijnde de HOFSTEDE *SLANGENBURG*, op. . . . . *f* 19,000.
4de Koop, zijnde de STEENBAKKERIJ op *f* 2,950.

De toeslag blijft bepaald op Maandag, den 30sten Mei 1836, des voormiddags ten 11 uren, op het Kasteel *Ploen* voormeld.

Immiddels kan er nog gehoogd worden en zijn inlichtingen te bekomen bij den Notaris *PLIESTER* te *Zevenaar*.

VERKOPING VAN LANDGOED.

Het LANDGOED, *REKHEM*, gelegen in de gemeente van het Ambt *Doetinchem*, Provincie *Gelderland*, is heden (17 Mei 1836) in Massa ingezet op *f* 45,101 en in 15 parcelen op *f* 49,464. — De tweede en laatste veiling blijft bepaald op Dingsdag den 31sten Mei aanstaande, des voormiddags om tien ure, bij den Heer *HOENDERS*, in *het Heeren-Logement*, te *Doetinchem*.

---

§ § § UIT DE HAND TE KOOP: Een nieuw gebouwd HUIS en ERVE, met afzonderlijke BOVEN-WONING; te zamen bestaande uit 6 Kamers, 2 Keukens en Zolder, Kelder benevens daar aangelegen TUIN, staande en gelegen te *Arnhem*, aan de *Walstraat*, en zeer geschikt tot allerlei bedrijf. Onderrigt ten deze is te bekomen ten Kantore van den Notaris *GODEFROY*.

De geannonceerde publieke Verkooping van eenen WIND-KOORN-MOLEN, genaamd *de Oude Molen*, met Huizing, Gebouwen en Landerijen, te *Stichts-Veenendaal*, Provincie *Utrecht*, tegen Donderdagen den 26. Mei en 9 Junij e. k., zal geen voortgang hebben.

---

† § † De Ondergeteekende Commissarissen der Schuldeischers van den Heer *T. A. DENDAAS*, roepen bij dezen de HOUDERS VAN AANDEELEN, ten laste des boedels van genoemden Heer, op, om op Maandag 30 Mei 1836, des namiddags ten 6 ure, in het Logement *den Arend*, met hen te zamen te komen, ten einde de gewone jaarlijksche vergadering, ter behandeling der belangen van dien boedel, te houden. De houders van aandeelen worden verzocht hunne aandeelen te dier plaatse mede te brengen, ten einde, door vertooning derzelve, van hun regt en belang te doen blijken.

Arnhem, den 17den Mei 1836.

J. M. DE KEMPENAER.
J. T. H. NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL,
[illegible] EVERBURGT, [illegible]

---

† † † Bij den Wijnhandelaar *M. VISSER*, te *Arnhem*, zijn te bekomen alle soorten van fijne roode BORDEAUX-, RHIJN- en TAFELWIJNEN, tot den minst mogelijken prijs. Het Kantoor wordt gehouden, en de bestellingen aangenomen, in de Pastoorsteeg Wijk D. No. 160.

---

§ † § De ondergeteekende verwittigt mits deze zijne geëerde begunstigers, dat hij zijnen alhier in de *Paauwstraat* gevestigden BAKKERS-WINKEL van BROOD, BESCHUIT, KOEK en BANKET, van af heden, heeft geopend.

Hij vleit zich, door zijn verkeer in *'s Hage*, de zoogenaamde HAAGSCHE BESCHUIT en WATERBROOD onverbeterlijk te leveren, en beveelt zich aan door eene goede bediening; verzoekt recommandatie.

Arnhem, den 24sten Mei 1836.

B. H. KOELS.

---

† † † Een bekwaam LETTERZETTER, tevens niet onervaren in het Drukken, vast werk begeerende, en van zijne bekwaamheden en goed gedrag voldoende bewijzen kunnende overleggen, vervoege zich ten spoedigste, met franco-brieven, of liefst in persoon, bij den Boekhandelaar *W. J. KRUIJT*, te *Arnhem*.

---

† § † Den 1sten Junij 1836 des middags ten 3 uur, zal, ten huize [illegible] *G. [illegible] KUPPERENS*, te *Didam*, geveild worden, tot AFBRAAK, het ADELLIJK HUIS, de *MANHORST*, welke afbraak zeer dienstig is tot alle mogelijk *Metsel-* en *Timmerwerk*.

POSTWAGEN ONDERNEMINGEN
CONCORDIA.
Nieuwe dienst tusschen Groningen, Leeuwarden en *Zwolle.*

De Administratie heeft de eer het publiek te berigten, dat deze nieuwe dienst, te beginnen met den 1sten Junij, van *Zwolle*, en den 2den van *Groningen* en *Leeuwarden* in werking zal worden gebragt; dezelve zal vertrekken van *Groningen*, bij *J. BULSING*, in *den Doelen*, des avonds ten 5 ure, en van *Leeuwarden*, bij *L. BEUGELAAR*, in *den Doelen*, des avonds ten 6½ ure, om te *Zwolle* des morgens voor 5½ ure aan te komen.

Van *Zwolle* bij *Z. KROON*, in *het Hof van Holland*, des avonds ten 9½ ure, om te *Leeuwarden* des morgens omstreeks 9 ure en te *Groningen* des morgens omstreeks 10 ure te arriveren.

Te gelijker tijd en op dezelfde wijze zal de dienst van *Amsterdam* over *Utrecht* en *Arnhem* naar *Zutphen*, in verband met die van *Eindhoven*, *Breda*, *Tilburg* over *'s Bosch* en *Nijmegen* tot *Deventer*, *vice versa*, worden uitgebreid.

Deze nieuwe dienst en uitbreiding staat nog met onderscheide diensten in onderscheide rigtingen, als *Amersfoort*, *Utrecht*, *Amsterdam*, *Leiden*, *Rotterdam* en *'s Hage*, in onmiddellijk verband, hetwelk bij afzonderlijke affiches breeder zal worden bekend gemaakt.

De Administratien belasten zich met het vervoer van Goederen, Geld-Specien en Documenten tot zeer geringe vrachtprijzen; kunnende de reizigers [illegible] punten der Ondernemingen.

NEDERLANDSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienst tusschen Rotterdam, Arnhem en Keulen.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem* den 25. en 30. Mei 's morgens ten 7 ure.
Van *Arnhem* naar *Keulen* den 26. en 31. Mei 's morgens ten 6 ure.
Van *Keulen* naar *Arnhem* den 28 Mei 's morgens ten 7 ure.
Van *Arnhem* naar *Rotterdam* den 24. Mei 's morgens ten 7 en den 29 Mei 's morgens ten 9½ ure.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.